

Sant Jordi de Puigseslloses

Folgueroles

Ubicació

Comarca: Osona
Lloc/Adreça: Turó de Sant Jordi
Emplaçament: A la banda nord-oest del terme municipal, dalt del turó i al costat del dolmen de Puigseslloses
Alçada: 530 m.s.n.m

Coordenades:

Latitud: 41.9478
Longitud: 2.29649
UTM Est (X): 441689
UTM Nord (Y): 4644220

Classificació

Número de fitxa: 08083 - 8
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia: Edifici
Estil / època: Medieval Modern Contemporani Popular
Segle: XV/XIX
Estat de conservació: Bo
Protecció: Legal
Tipus de protecció: BCIL
Observacions protecció: BCIL-AEA nº 12531-I. Catàleg de béns a protegir del POUM de Folgueroles.
Data aprovació: dc., 30/06/2021 - 12:00
Número inventari: IPA 22788
Generalitat i altres inventaris:
Accés: Fàcil
Ús actual: Religió
Titularitat: Privada
Titular: Bisbat de Vic
Fitxes associades:

Puigseslloses

Dolmen de Puigseslloses

Goigs de Sant Jordi

Font de Sant Jordi

Autoria de la fitxa

Adriana Geladó Prat

Data de registre de la fitxa:

dc., 15/12/2021 - 17:37

Descripció

Ermita d'una sola nau amb un absis semicircular capçat a tramuntana i un campanar situat a l'extrem nord-oest de la nau. La nau està coberta amb una volta de canó reforçada amb arcs torals, mentre que l'absis compta amb una volta de quart d'esfera nerviada. Tant els arcs torals de la nau com els nervis de l'absis estan sostinguts per una cornisa motllurada que recorre tot el perímetre de la construcció, i que està decorada amb culs de llàntia. A banda i banda hi ha dues capelles laterals, obertes a la nau mitjançant arcs de mig punt. Hi ha una única finestra, d'obertura rectangular i situada a l'extrem nord-est del temple. El campanar presenta una planta quadrada integrada a la nau, amb una coberta piramidal bastida amb rajola vidriada de color groc i verd i quatre finestres d'arc de mig punt emmarcades amb pedra. En un dels carreus situats a l'exterior del campanar hi ha gravada la data 1730. La façana principal, orientada a migdia, presenta un portal d'accés d'arc de mig punt emmarcat amb pedra i decorat amb motlures. Està protegit amb un guardapols motllurat sostingut amb culs de llàntia, compta amb una placa rectangular de pedra gravada amb el nom de l'ermita i dos graons bastits amb lloses de pedra per accedir-hi. Damunt del portal hi ha un baix relleu quadrat de pedra encastat al parament i decorat amb una creu grega lobulada. Damunt seu hi ha un òcul circular emmarcat amb pedra. La façana està rematada amb un penó de pedra coronat amb una creu de ferro. La construcció presenta els paraments arrebossats i pintats, amb les cantonades embellides amb carreus de pedra.

Història

Es tracta d'una de les poques esglésies existents dedicades a Sant Jordi, patró de Catalunya. L'any 1476, el vicari general del bisbe Guillem Ramon de Montcada va autoritzar la construcció d'una ermita dedicada a Sant Jordi, atenent els desitjos d'alguns devots de la zona (masos de la rodalia com Puigsec, Poudevida, Godaiol o el Fòcs). El turó on es va construir el temple fou donat pels propietaris del mas Puigseslloses i les obres havien de finalitzar en dos anys i mig. Prèviament, en el testament d'Arnau de Folcs datat l'any 1403, ja s'indicava que es repartís, dels seus béns i dalt del turó, un pa de blat a cada pobre que hi anés el dia de la Mare de Déu de Març. A tall d'hipòtesi, aquesta dada podria indicar la presència d'una possible construcció anterior a l'ermita.

Una de les persones més implicades en la construcció del temple fou Andreu Noguerol, beneficiat de la Seu de Vic i gran devot de Sant Jordi. Posteriorment tenim notícia que l'any 1486, en el temple ja s'hi deia missa regularment. També hi ha constància que l'any 1613, l'ermita rebia 25 sous de pensió anual. L'any 1836, el beat Francesc Coll i Guitart, fundador de la Congregació de Germanes Dominiques de l'Anunciata, hi va celebrar missa. Uns anys més tard, el 2 d'octubre de 1870, fou el poeta folgueroenc mossèn Cinto Verdager el que hi cantà la seva primera missa (de fet, a la capella de llevant de l'interior del temple, hi ha una placa encastada i escrita en llatí que commemora aquest fet, i que fou instal·lada l'any 1908). L'any 1883, el temple fou objecte d'una gran restauració i ampliació que li donà l'aspecte actual (es modificà la coberta, la façana i el campanar). Segons la resposta de l'ecònom Josep Tordera al qüestionari sol·licitat pel bisbat de Vic sobre els efectes de la guerra Civil, datat l'any 1939, l'ermita fou cremada. Posteriorment,

pels voltants de l'any 1988, l'ermita fou novament restaurada. L'any 2015, l'accés a l'ermita fou arranjat amb la construcció del caminet pavimentat i la barana de recolzament que en facilita el seu accés. Un plafó commemoratiu instal·lat al costat del camí fa referència al sr. Pere Verdaguer Sanglas, artífex d'aquestes obres.

Antigament, per la diada de Sant Jordi, es celebrava una processó de Folgueroles a l'ermita i allà s'hi feia una missa. Durant força temps, aquesta festa era organitzada per la família del mas Puigseslloses, que foren els propietaris de l'ermita durant molts anys. S'encarregaven de la part litúrgica, amb la celebració d'una missa en memòria dels difunts, i convidaven familiars i amics a un bon dinar en acabat. Engalanaven la masia i es cuidaven de la roba dels capellans que celebraven l'ofici, els quals es vestien a l'oratori que hi ha a l'interior de la casa. Posteriorment, els actes més destacats d'aquesta festa eren la processó, la missa matinal, l'ofici cantat, les parades, les sardanes, el res del rosari, el trisagi i la beguda (berenar de pa amb llonganissa o fuet, uns traguets de vi i una taronja de postres). A l'ermita també s'hi deia missa el dia de Santa Àgata. Durant un temps, a partir de l'any 1687 i per manament episcopal, es va prohibir la celebració del culte a la mateixa hora que a la parròquia de Santa Maria.

Bibliografia

ARUMÍ, Pilar; AUTET, Lluís; BOVER, M. Àngels; HOMS, Maria; HOMS, Rosa; MOLIST, Bernat; PONCE, Santi; ROVIRÓ, Xavier; SELLABONA, Cesca (2021). *Folgueroles, batecs d'un poble. Història gràfica del darrer segle*. Folgueroles: Ajuntament de Folgueroles, p. 15.

ESCOLA MOSSÈN CINTO (2007). *Sant Jordi, ahir... Taller de memòria històrica*. Folgueroles: [Inèdit].

GAVÍN I BARCELÓ, Josep M. (1984). *Osona*. Col. Inventari d'esglésies, 15. Barcelona: Pòrtic, p. 47, 266.

MORATÓ, David; PONCE, Santi; ROVIRÓ, Xavier; TORRENTS, Jacint; TORRENTS, Carme; VILAMALA, Joan; VILAMALA, Jordi; XUTGLÀ, Montserrat (2000). *Folgueroles. Societat i vida d'un poble*. Vic: Eumo Editorial, p. 103-104, 210-212, 288-290, 357.

NAVARRO ACEBES, Ferran (2021). *Catàleg de béns a protegir. R18/07 Pla d'Ordenació Urbanística Municipal de Folgueroles*. Consultat 24 octubre 2021, des de <https://dtes.gencat.cat/rpucportal/> Núm. Identificació B.01.

TORRENTS, Ricard (1992). *Ruta verdagueriana de Folgueroles*. Folgueroles: Amics de Verdaguer, Casa-Museu Verdaguer, p. 52-53.

Enllaços d'interès:

<http://invarquit.cultura.gencat.cat/>

<https://www.poblesdecatalunya.cat/element.php?e=13587>

